

STOMP på 3 skoletimer

Av Bertil Bertelsen

TITTEL

STOMP på 3 skoletimer

BAKGRUNN

Bertil Bertelsen er musikk lærer ved Alstad Ungdomsskole. Våren 2011 gjorde han en miniturne på oppdrag fra Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen. Kursserien gikk ut på å gjennomføre enkle og praktiske undervisningsopplegg på utvalgte skoler i Bodø/Salten-området.

Bertelsen skulle vise lærere ved andre skoler eksempler på hvordan man med enkle metoder kan få til en god og praktisk undervisning i musikkfaget. Her er det ene undervisningsopplegget som går ut på å bruke kroppen og vanlige gjenstander man omgås med daglig til å skape musikk.

MÅLSETTING

Gi enkle og praktisk anvendelige undervisningsopplegg til lærere og elever i grunnskolen.

TILKNYTTING TIL KOMPETANSEMÅL

Komponere:

- notere egenprodusert musikk ved hjelp av grafisk eller tradisjonell notasjon

Lytte

- uttrykke og formidle refleksjon om musikk som kunst- og kulturuttrykk og som underholdnings- og forbruksvare

Musisere

- bruke musikkens grunnelementer, symboler for besifring og akkordprogresjoner i spill på instrumenter
- velge uttrykk og formidlingsform i egen musisering og grunnleggende valg
- øve inn og framføre et repertoar av musikk og dans fra ulike sjangere med vekt på rytmisk musikk
- bruke relevante faglige begreper i presentasjon av et arbeid med selvvalgt musikk

PLAN FOR GJENNOMFØRING

1. time:

a) Lære alle elevene en rytme ved bruk av kroppens instrumenter. Forklare og vise hva [Stomp](#) er.

b) Presentere grafisk partitur. Hva er det? Hvordan leses det? Hvordan brukes det? Ha med eksempler på dette der elevene lytter mens de ser på partiturene.

c) Forklare oppgaven, og deler de opp i grupper med ca fem på hver gruppe. Sende de ut på øving.

2. time:

Øving. Lærer går rundt og inspiserer/inspirerer på gruppene. **Fokusering elever:** Ansvar for egen læring. Vi må kunne stole på at alle gjør det de skal. **Fokusering lærere:** Her er det viktig at lærer tåler litt tilløp til kaos og uro. Lærer går rundt og hjelper i de ulike gruppene.

STOMP på 3 skoletimer

Av Bertil Bertelsen

3. time:

Framføring for hverandre. Gruppene leverer inn grafisk partitur til lærer før framføring.

EVALUERING

Elevene evaluerer hverandre sine arbeid før lærer gjør egen vurdering.

Etter presentasjonene gjør elevgruppen en evaluering i fellesskap på de ulike numrene. Evnen til selvrefleksjon er også noe av det læreren skal vurdere eleven etter. Hovedmålet med evalueringen er at gruppen og den enkelte skal være godt rustet til videre prosjekter, og har reflektert over og lært noe mer om bruk av musikkens grunnelementer, som kan overføres til andre prosjekter.

GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

Muntlig

"Å kunne uttrykke seg muntlig i musikk innebærer å synge, komponere ved å eksperimentere med stemmen og delta i samspill og vokal framføring. I tillegg dreier det seg om å kunne sette ord på hva en hører og selv ønsker å uttrykke og å formidle egne musikkopplevelser og refleksjoner om musikk som fenomen."

Kommentar:

Muntlig aktivitet Å "eksperimentere" med stemmen" har kanskje vært mest aktuelt på lavere årstrinn, blant annet gjennom rytmiske talekor, lek med lyse og mørke toner m.m. Dette er også fine øvelser som skaper bevissthet om tonehøyde og legger grunnlaget for å synge rent. Mange har også komponert med denne type stemme-eksperimenter, noe

flere lærebøker for småskolen gir eksempler på.

Den andre delen i læreplanens formulering handler om å sette ord på og kommunisere om musikk. Også det er velkjente aktiviteter i musikkfaget som styrker den musikkfaglige læringen.

Skrive

"Å kunne uttrykke seg skriftlig i musikk innebærer blant annet bruk av ulike former for notasjon. Dette er nødvendige verktøy både som støtte til musikalske forløp, som ledd i improvisasjons- og lytteøvelser og for å kunne nedtegne og ta vare på egenkomponert musikk og dans. Skrivning benyttes også til å eksperimentere med språklig rim, rytme og klang og til å formidle musikalske opplevelser, ideer og formuttrykk og å reflektere over kunnskap i faget."

Kommentar:

Beskrivelsen av denne grunnleggende ferdigheten bruker begrepet notasjon. Hva slags notasjon er opp til læreren å velge. De vanligste formene er grafisk notasjon, besifring, tabulatur og noter. I alle tilfeller definerer man et sett symboler og/eller tegninger som på ulike vis representerer musikken, ikke ulikt den måten bokstaver representerer talespråket.

Generelt vil musikknotasjon kunne bidra til å visualisere musikkens forløp, former og strukturer. Dette kan skjerpe øret, fokusere lyttingen og fungere som et analyseredskap for dypere innsikt. Notasjon er også nyttig som en "huskelapp" i utøvelse og skapende arbeid.

STOMP på 3 skoletimer

Av Bertil Bertelsen

Regne

”Å kunne regne i musikk innebærer å bli kjent med musikkens grunnelementer og ulike musikalske mønstre, variasjoner og former og å kunne beregne tid og rom i musikalske og kroppslige uttrykk. Gjennom gjenkjennelse og anvendelse av musikkens grunnelementer utvikles forståelse for hvordan ulike mønstre og strukturer preger kunstneriske og musikalske uttrykk.”

Kommentar:

Undervisning i matematikk handler ikke bare om tall. For eksempel er praktiske erfaringer med mønstre og strukturer, former og figurer, deler og helheter med på å legge grunnlag for ferdighetsområder i matematikken, som gjenkjenne og beskrive, bruke og bearbeide. Slike erfaringer kan også tilegnes i kunstneriske uttrykksformer.

Sammensetningen av musikalske grunnelementer ”tegner” opp musikkens lydlige former og figurer. Gjentatte erfaringer, og bevisstgjøring gjennom refleksjon og samtale, viser at musikk i stor grad preges av mønstre og strukturer. Eksempler på dette kan være:

- *form (ABA-form, AABA-form)*
- *utvikling av musikalske temaer gjennom for eksempel crescendo – høydepunkt – decrescendo, repetisjon og variasjon*
- *oppbygging av besifring i akkordprogresjoner*

Når erfaringene bevisstgjøres, omsettes de til kompetanse som anvendes i nye situasjoner, for eksempel når elevene skal skape nye, egne kunstneriske uttrykk. I et slikt perspektiv vil regneferdighet i musikkfaget støtte opp om musikkfaglige utfordringer, samtidig som musikalske erfaringer og refleksjoner også belyser og legger grunnlag for matematisk kompetanse.